

Dosarul nr. 2rac-281/16

Instanța de fond: Judecătoria Florești – A. Toderaș

Instanța de apel: CA Bălți – Ed. Ababei, G. Polivenco, A. Garbuz

DECIZIE

05 octombrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței

Svetlana Filincova,

judecători

Galina Stratulat, Iurie Bejenaru,
Dumitru Mardari, Maria Ghervas,

examinînd recursurile declarate de către Întreprinderea cu Capital Străin „Moldova Zahăr” Societate cu Răspundere Limitată și Întreprinderea cu Capital Străin „Laguardia” Societate cu Răspundere Limitată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Întreprinderea cu Capital Străin „Moldova Zahăr” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Laguardia” Societate cu Răspundere Limitată privind încasarea datoriei și acțiunea reconvențională înaintată de către Întreprinderea cu Capital Străin „Laguardia” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Moldova Zahăr” Societate cu Răspundere Limitată privind încasarea prejudiciului și a venitului ratat,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 11 mai 2016, prin care s-a respins apelul declarat de Întreprinderea cu Capital Străin „Moldova Zahăr” Societate cu Răspundere Limitată, s-a admis apelul declarat de către Întreprinderea cu Capital Străin „Laguardia” Societate cu Răspundere Limitată, s-a casat hotărîrea Judecătoria Florești din 03 martie 2015, s-a adoptat o nouă hotărîre în partea admiterii acțiunii reconvenționale,

C O N S T A T Ă :

La 08 iulie 2013 ÎCS „Moldova Zahăr” SRL s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva ÎCS „Laguardia” SRL privind încasarea datoriei în sumă de 18.522.870, 83 lei.

În motivarea cererii reclamantului a invocat că la 23 august 2011 a încheiat cu ÎCS „Laguardia” SRL contract de vânzare – cumpărare a mijloacelor de cultivare a sfecelei de zahăr pentru roada anului 2012. Obiectul contractului îl constituie marfa – semințe, îngrășăminte, insecticide, erbicide, combustibil și alte servicii în valoare de pînă la 7.500 lei pentru un hectar de pămînt arabil, destinat pentru cultivarea sfecelei de zahăr pe un teren de 1.250 ha. În acelaș timp, între părți a mai fost încheiat un contract de vânzare – cumpărare exclusiv a sfecelei de zahăr din roada anului 2012, prin care ÎCS „Laguardia” SRL s-a obligat să vîndă ÎCS „Moldova Zahăr” SRL sfeclă de zahăr în cantitate de 2.400 tone.

ÎCS „Moldova Zahăr” SRL a menționat că în vederea exercitării obligațiilor contractuale, pe parcursul perioadei noiembrie 2011 – octombrie 2012 a transmis, iar ÎCS „Laguardia” SRL a primit diversă marfă, inclusiv, îngrășăminte și servicii. ÎCS „Laguardia” SRL s-a obligat să achite valoarea bunurilor și serviciilor primite pînă la data de 15 noiembrie 2012, fapt neexecutat de ultimul. Astfel prin actul de verificare s-a constatat că ÎCS „Laguardia” SRL este datorare cu 18.522.870, 83 lei.

Reclamantul a susținut că conform contractului de vânzare – cumpărare a sfecelei de zahăr semnat la 23 august 2011 între părți, ÎCS „Laguardia” SRL s-a obligat să furnizeze în sezonul de colectare a sfecelei de zahăr 2012 – 37.500 tone de sfeclă, dar a furnizat numai 3.336,23 tone, adică 8,9% din cantitatea sfecelei de zahăr. În conformitate cu prevederile pct. 1 paragraf 7 al contractului nr. P/MOL/3500087/12 din 23 august 2011, suspendarea executării din vina sau refuzul vînzătorului de la executarea prevederilor contractului, îl obligă să plătească cumpărătorului penalitate în mărime de 100% din valoarea mărfii, calculate în temeiul prețului de bază pe contract și anume în sumă de 650 lei pentru fiecare tonă de sfeclă de zahăr contractată.

ÎCS „Moldova Zahăr” SRL consideră că și-a îndeplinit toate obligațiunile față de ÎCS „Laguardia” SRL care sînt prevăzute de contractul de vânzare – cumpărare a mijloacelor pentru creșterea sfecelei de zahăr din roada anului 2012. Astfel că pe parcursul anilor 2011 – 2012 a asigurat ÎCS „Laguardia” SRL cu semințe de sfeclă de zahăr, îngrășăminte și combustibil, a efectuat lucrări agrotehnice, care de fapt urmau a fi plătite de ÎCS „Laguardia” SRL din contul sfecelei de zahăr livrate sau în bani.

Reclamantul a solicitat de a încasa din contul ÎCS „Laguardia” SRL datoria în sumă de 18.522.870,83 lei.

La 17 decembrie 2013 ÎCS „Laguardia” SRL a înaintat acțiune reconvențională împotriva ÎCS „Moldova Zahăr” SRL, prin care a solicitat încasarea prejudiciului și veniturii ratat în sumă de 22.508.229 lei (f.d. 66 – 69 vol. II).

În motivarea acțiunii reconvenționale, ÎCS „Laguardia” SRL a invocat că la 23 august 2011 a încheiat cu ÎCS „Moldova Zahăr” SRL 2 (două) contracte de vânzare cumpărare: nr. P/MOL/SP/3500087/12 privind creșterea sfecelei de zahăr și nr. P/MOL/3500087/12 privind sfecla de zahăr din anul 2012. La 20 martie 2012 au mai fost încheiate încă 2 (două) contracte de prestare a serviciilor: contracte de prestare a serviciilor de însămînțare a terenurilor în termeni optimi din 10 aprilie 2012 pînă la

14 aprilie 2012 și contractul de prestare a serviciilor la stropit în termeni optimi din 10 aprilie 2012 până la 14 aprilie 2012, reieșind din faza dezvoltării culturii de bază.

ÎCS „Laguardia” SRL a menționat că ÎCS „Moldova Zahăr” SRL nu a îndeplinit lucrările în mod corespunzător conform contractelor de prestări servicii și anume au fost încălcate termenele de prestare a lucrărilor comandate. Terenurile au fost însemnate pe 06 mai 2012, iar prima stropitură a fost efectuată la 25 mai 2012, fapt confirmat prin procesul – verbal din 11 iunie 2012 și actul lucrărilor îndeplinite, semnat de ambele părți, pe când perioada stabilită de părți pentru lucrările de semănare și stropire era între 10 aprilie 2012 – 14 aprilie 2012. Semănatul a fost finisat la 06 mai 2012, cu întârziere de 32 zile.

A mai indicat că ciclul tehnologic de creștere a sfeclei de zahăr prevede obligatoriu, ca un element foarte important, introducerea erbicidelor și combaterea integră a bolilor și dăunătorilor, care a fost efectuată numai pe data de 25 mai 2012, cu întârziere de 46 zile, atunci când deja fusese pierdute practic toate fazele de dezvoltare a sfeclei de zahăr și controlul asupra dezvoltării buruienilor, bolilor și a dăunătorilor. La 14 mai 2012 administratorul ÎCS „Laguardia” SRL a anunțat conducerea ÎCS „Moldova Zahăr” SRL privind situația care s-a creat cu prestarea serviciilor de semănat și stropit. La 11 iunie 2012 comisia formată a constatat situația pe câmpurile însămânțate și a ajuns la concluzia nerespectării termenilor tehnologici la cultivarea sfeclei de zahăr, nu s-a ținut cont de rotația culturilor agricole în asolament, la fel a fost încălcată epoca optimală de însemnare a sfeclei de zahăr cu 15-25 zile mai târziu, erbicide în sol până la semănat și după semănatul sfeclei de zahăr nu s-au introdus, lucrările împotriva buruienilor nu s-au efectuat.

În cadrul examinării cauzei, ÎCS „Laguardia” SRL a înaintat cerere privind majorarea cuantumului pretenției, solicitând încasarea din contul ÎCS „Moldova Zahăr” SRL a prejudiciului efectiv și venitul ratat în sumă de 24.783.252 lei (f.d. 114 – 115 vol. III).

Prin hotărîrea Judecătorei Florești din 03 martie 2015 s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de către ÎCS „Moldova Zahăr” SRL. S-a încasat de la ÎCS „Laguardia” SRL în beneficiul ÎCS „Moldova Zahăr” SRL datoria în sumă de 12.691.895,02 lei și taxa de stat în sumă de 50.000 lei. În rest acțiunea s-a respins. S-a respins acțiunea reconvențională înaintată de către ÎCS „Laguardia” SRL (f.d. 189, 192 – 200 vol. III).

La 18 martie 2015 ÎCS „Laguardia” SRL a înaintat cerere de apel împotriva hotărîrii Judecătorei Florești din 03 martie 2015, solicitînd casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărîri prin care acțiunea de bază să fie respinsă, iar acțiunea reconvențională să fie admisă (f.d. 206 vol. III, 2 – 8 vol. IV).

La 03 aprilie 2015 ÎCS „Moldova Zahăr” SRL a înaintat cerere de apel împotriva hotărîrii Judecătorei Florești din 03 martie 2015, solicitînd casarea acesteia parțial, cu pronunțarea unei noi hotărîri prin care acțiunea de bază să fie admisă integral (f.d. 220 – 222 vol. III).

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 16 aprilie 2015 s-a restituit cererea de apel și cererea de recurs depusă de ÎCS „Laguardia” SRL, ca depus de o persoană neîmpuțernită (f.d. 227 – 228 vol. III).

La 30 aprilie 2015 ÎCS „Laguardia” SRL a înaintat repetat cerere de apel împotriva hotărîri Judecătorei Florești din 03 martie 2015, solicitînd casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărîri prin care acțiunea de bază să fie respinsă, iar acțiunea reconvențională să fie admisă (f.d. 2 – 8 vol. IV).

La 11 mai 2015 ÎCS „Laguardia” SRL a înaintat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Bălți din 16 aprilie 2015, solicitînd casarea acestia, cu restituirea cauzei la rejudecare (f.d. 24 – 25 vol. IV).

Prin decizia Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 01 iulie 2015 s-a respins recursul declarat de către ÎCS „Laguardia” SRL și s-a menținut încheierea Curții de Apel Bălți din 16 aprilie 2015 (f.d. 35 – 40 vol. IV).

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 01 septembrie 2015 s-a admis cererea ÎCS „Laguardia” SRL privind repunerea în termen a cererii de apel, s-a repus în termen apelul declarat de ÎCS „Laguardia” SRL și s-a primit în procedură (f.d. 63 – 65 vol. IV).

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 11 mai 2016 s-a respins cererea de apel declarată de către ÎCS „Moldova Zahăr” SRL, s-a admis apelul declarat de către ÎCS „Laguardia” SRL, s-a casat parțial hotărîrea Judecătorei Florești din 03 martie 2015, s-a pronunțat o nouă hotărîre în partea acțiunii reconvenționale, prin care s-a admis parțial acțiunea reconvențională. S-a încasat de la ÎCS „Moldova Zahăr” SRL în beneficiul ÎCS „Laguardia” SRL venitul ratat în sumă de 14.959.635,50 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 87.500 lei, în rest pretențiile din acțiunea reconvențională s-au respins. În rest hotărîrea Judecătorei Florești din 03 martie 2015 s-a menținut (f.d. 60 – 65 vol. V).

La 16 mai 2016 ÎCS „Moldova Zahăr” SRL a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 11 mai 2016, solicitînd casarea acesteia, cu emiterea unei noi hotărîri prin care să fie admisă integral acțiunea de bază și respinsă acțiunea reconvențională (f.d. 88 – 92 vol. V).

În motivarea cererii de recurs ÎCS „Moldova Zahăr” SRL a invocat că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuie să fie aplicată, a interpretat în mod eronat legea.

La 12 iulie 2016 ÎCS „Laguardia” SRL a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 11 mai 2016, solicitînd casarea acesteia parțial, cu emiterea unei noi hotărîri prin care să fie admisă integral acțiunea reconvențională (f.d. 117 - 132 vol. V).

În motivarea cererii de recurs ÎCS „Laguardia” SRL a invocat că instanța de apel nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele, care au importanță pentru soluționarea pricinii în fond, a fost interpretată eronat legea în partea ce ține de încasarea prejudiciului efectiv cauzat prin executarea necorespunzătoare a obligației ce reiese din contract.

Conform prevederilor art. 434 alin. (1) CPC recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Materialele cauzei atestă că decizia Curții de Apel Bălți a fost pronunțată la 11 mai 2016 și a fost expediată părților la 31 mai 2016 (f.d. 69 vol. V). Recurenții au

depus recursurile la 16 mai 2016 și 12 iulie 2016 și se consideră a fi depuse în termen.

Examinând materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în cererile de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că recursurile declarate urmează a fi admise.

Conform art. 445 alin. (1) lit. c) CPC instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Curtea de Apel Bălți prin decizia din 11 mai 2016 a respins cererea de apel declarată de către ÎCS „Moldova Zahăr” SRL, a admis apelul declarat de către ÎCS „Laguardia” SRL, a casat parțial hotărîrea Judecătorei Florești din 03 martie 2015, a pronunțat o nouă hotărîre în partea acțiunii reconvenționale, prin care a admis parțial acțiunea reconvențională. S-a încasat de la ÎCS „Moldova Zahăr” SRL în beneficiul ÎCS „Laguardia” SRL venitul ratat în sumă de 14.959.635,50 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 87.500 lei, în rest pretențiile din acțiunea reconvențională s-au respins. Celelate prevederi ale hotărîrii Judecătorei Florești din 03 martie 2015 s-au menținut.

Concluzia respectivă este considerată de către Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit prematură din următoarele considerente.

Actele cauzei atestă că la 23 august 2011 ÎCS „Moldova Zahăr” SRL a încheiat cu ÎCS „Laguardia” SRL contract de vânzare – cumpărare a mijloacelor de cultivare a sfeclei de zahăr pentru roada anului 2012. Obiectul contractului îl constituie marfă – semințe, îngrășăminte, insecticide, erbicide, combustibil și alte servicii în valoare de pînă la 7.500 lei pentru un hectar de pămînt arabil, destinat pentru cultivarea sfeclei de zahăr pe un teren de 1.250 ha. În acelaș timp, între părți a mai fost încheiat un contract de vânzare – cumpărare exclusiv a sfeclei de zahăr din roada anului 2012, prin care ÎCS „Laguardia” SRL s-a obligat să vîndă ÎCS „Moldova Zahăr” SRL sfeclă de zahăr în cantitate de 2.400 tone.

În vederea exercitării obligațiilor contractuale, pe parcursul perioadei noiembrie 2011 – octombrie 2012 ÎCS „Moldova Zahăr” SRL a transmis, iar ÎCS „Laguardia” SRL a primit diversă marfă, inclusiv și îngrășăminte. ÎCS „Laguardia” SRL s-a obligat să achite valoarea bunurilor și serviciilor primite pînă la data de 15 noiembrie 2012, fapt neexecutat de ultimul. Astfel, prin actul de verificare semnat unilateral s-a constatat că ÎCS „Laguardia” SRL este datorare cu 18.522.870, 83 lei.

Conform contractului de vânzare – cumpărare a sfeclei de zahăr semnat la 23 august 2011 între părți, ÎCS „Laguardia” SRL s-a obligat să furnizeze în sezonul de colectare a sfeclei de zahăr 2012 – 37.500 tone de sfeclă, dar a furnizat numai 3.336,23 tone, adică 8,9% din cantitatea sfeclei de zahăr. În conformitate cu prevederile pct. 1 paragraf 7 al contractului nr. P/MOL/3500087/12 din 23 august 2011, suspendarea executării din vina sau refuzul vînzătorului de la executarea prevederilor contractului, îl obligă să plătească cumpărătorului penalitate în mărime de 100% din valoarea mărfii, calculate în temeiul prețului de bază pe contract și anume în sumă de 650 lei pentru fiecare tonă de sfeclă de zahăr contractată.

Astfel, instanțele de judecată nu au verificat și nu au dat o apreciere corespunzătoare motivelor neexecutării contractelor de furnizare a sfecele de zahăr în mărimea prevăzută.

Nu îndeajuns verificate au fost argumentele ÎCS „Moldova Zahăr” SRL privind încălcarea termenelor de prestare a lucrărilor comandate de ÎCS „Laguardia” SRL. Deși s-a stabilit că terenurile au fost însămânțate la data de 06 mai 2012, iar prima stropitură a fost efectuată la 25 mai 2012, fapt confirmat prin procesul – verbal din 11 iunie 2012, întocmit în prezența reprezentanților prestatorului și a beneficiarului și actul lucrărilor îndeplinite semnat de ambele părți, pe când perioada de semănare era între 10 aprilie 2012 – 14 aprilie 2012 și stropire începând cu data de 10 aprilie 2014, instanțele urmau să verifice dacă au existat temeuri serioase la încălcarea acestor termeni și dacă pot fi atribuite în vina ÎCS „Moldova Zahăr” SRL.

Colegiul reține că la reexaminarea cauzei instanța de judecată urmează să verifice dacă au fost sau nu au fost îndeplinite în termeni optimi lucrările tehnologice și care a fost impactul real al întârzierii efectuării lucrărilor tehnologice asupra roadei de sfeclă de zahăr.

Or, conform raportului Comisiei raionale a Direcției Agricultură și Alimentație, formată de Consiliul raional Florești din 21 septembrie 2012, s-a constatat nerespectarea termenilor tehnologici la cultivarea sfecele de zahăr, nu s-a ținut cont de rotația culturilor agricole în asolament, la fel a fost încălcată după părerea comisiei, etapa optimală de însemnțare a sfecele de zahăr cu 15 – 25 zile mai târziu, erbicide în sol pînă la semănat și după semănatul sfecele de zahăr nu s-au introdus, lucrările împotriva buruienilor nu s-au efectuat. Prin raportul de expertiză nr. 0326878 a Camerei de Comerț și Industrie din 18 octombrie 2012 s-a confirmat că situația negativă la producerea sfecele de zahăr este rezultatul neîndeplinirii în termeni optimi a lucrărilor tehnologice și a secetei din anul 2012.

Astfel că din raportul de expertiză rezultă că situația negativă la producerea sfecele de zahăr este rezultatul neîndeplinirii în termeni optimi a lucrărilor tehnologice și a secetei din anul 2012.

Instanțele de judecată nu au constatat care este procentul de influență a secetei asupra roadei și dacă acest factor climateric poate fi pus în sarcina ÎCS „Moldova Zahăr” SRL.

În sensul dat, instanța de recurs opinează în favoarea necesității studierii suplimentare a actelor anexate la materialele cauzei, în scopul concretizării depozițiilor părților și pentru a elimina orice dubii la interpretarea declarațiilor lor.

Conform art. 148 CPC, pentru elucidarea unor aspecte din domeniul științei, artei, tehnicii, meșteșugurilor artizanale și din alte domenii, apărute în proces, care cer cunoștințe speciale, judecătorul sau instanța dispune efectuarea unei expertize, la cererea părții sau a unui alt participant la proces, iar în cazurile prevăzute de lege, din oficiu. Actele reviziei ori ale inspecțiilor departamentale, precum și raportul scris al specialistului, nu pot înlocui raportul de expertiză și nici exclude necesitatea efectuării expertizei în aceeași problemă.

Instanța de recurs, relevă faptul că în cazul necesității explicării actelor de expertiză, aceasta urmează să invite în ședința de judecată pentru consultații,

specialiști în domeniul respectiv. Conform art. 230 alin. (1) CPC, la cercetarea înscrisurilor sau a probelor materiale, la audierea și vizionarea înregistrărilor audio-video, la dispunerea unei expertize, la audierea martorilor, la adoptarea de măsuri privind asigurarea probelor, precum și în probleme de drept litigios, instanța judecătorească, printr-o încheiere, poate atrage, din oficiu sau la cererea oricărui participant la proces, specialiști în domeniul respectiv pentru consultații, explicații și ajutor tehnic (la fotografiieri, la elaborare de planuri și scheme, la selectare de probe (modele) pentru expertiză, la evaluare de bunuri etc.).

De asemenea Colegiul remarcă că ÎCS „Moldova Zahăr” SRL a pretins la încasarea mijloacelor alocate pentru producerea și colectarea sfeclei de zahăr din anii 2011 – 2013 din contul ÎCS „Laguardia” SRL în sumă de 20.391.063,02 lei, prezentând ca probe facturile fiscale anexate la materialele cauzei.

Astfel potrivit facturilor fiscale anexate la actele cauzei ÎCS „Moldova Zahăr” SRL a livrat către ÎCS „Laguardia” SRL mijloace necesare pentru producerea sfeclei de zahăr în valoare de 12.691.895,02 lei. Iar facturile fiscale pentru serviciile de recoltare, însămintare, nu au fost luate în considerație de primă instanță, deoarece acestea nu au fost semnate de ÎCS „Laguardia” SRL.

Însă, conform răspunsului Inspectoratului Fiscal Principal de Stat nr. 01-09/7-09-110 din 04 decembrie 2015 și potrivit Registrelor de procurări ale ÎCS „Laguardia” SRL pentru anii 2011 – 2013, se atestă că toate facturile nesemnate de ÎCS „Laguardia” SRL figurează în evidența contabilă a contribuabilului.

Instanța de recurs menționează că de către instanța de apel urma să fie verificate și cercetate facturile semnate sau nesemnate de către părți și care figurează în evidența contabilă a întreprinderii și să stabilească volumul real al datoriilor.

În cadrul rejudecării cauzei, instanța de judecată urmează să propună părților de a efectua un calcul privind datoriile reciproce ale ÎCS „Moldova Zahăr” SRL și ÎCS „Laguardia” SRL.

Instanța de judecată urma să verifice dacă la formarea datoriei ÎCS „Laguardia” SRL pot fi incluse sumele deduse atât din contractele de cesiune între SRL “Lukoil – Moldova” și ÎCS „Moldova Zahăr” SRL privind recepționarea motorinei pentru cultivarea sfeclei de zahăr, cât și sumele ce reiese din contractul de cesiune încheiat între SRL “Avante” și ÎCS „Moldova Zahăr” SRL.

În același timp Colegiul remarcă asupra faptului că instanța de apel a dispus încasarea venitului ratat în sumă de 14.961.635 lei, în beneficiul ÎCS „Laguardia” SRL nedelimitând care ar fi venitul ratat și care ar fi prejudiciul rezultat din neexecutarea obligațiilor.

Conform art. 14 alin. (2) Cod Civil, se consideră prejudiciu cheltuielile pe care persoana lezată într-un drept al ei le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului încălcat, pierderea sau deteriorarea bunurilor sale (prejudiciu efectiv), **precum și beneficiul neobținut prin încălcarea dreptului (venitul ratat).**

Prin urmare venitul ratat este acel venit care ar fi fost posibil în condițiile unui comportament normal din partea autorului prejudiciului în împrejurări normale (de exemplu, s-ar fi executat contractul). Persoana păgubită trebuie să dovedească mărimea beneficiului care nu a fost obținut din cauza încălcării obligației, precum și

legătura causală între neexecutare și venitul ratat. La calcularea mărimii venitului ratat important este stabilirea realității acelor venituri, care persoana prejudiciată presupunea că-l va obține în condițiile normale ale circuitului civil.

Prin condiții normale ale circuitului civil se înțelege acele condiții tipice de funcționare a pieții, asupra cărora nu influențează circumstanțele imprevizibile sau împrejurările considerate ca forță majoră. Partea lezată într-un drept este protejată sporit prin faptul că i se pune la dispoziție dreptul de a cere, pe lângă repararea prejudiciilor și partea din venit rămasă după reparație, dacă cel care a cauzat prejudiciul obține asemenea venit.

Astfel, instanța de judecată reține că din actele cauzei rezultă că venitul ratat solicitat de ÎCS „Laguardia” SRL constă din întârzierea efectuării lucrărilor tehnologice asupra roadei de sfeclă de zahăr și din seceta anului 2012. Însă la examinarea cauzei urmează să se stabilească venitul ratat reieșind din prevederile contractului încheiat între ÎCS „Moldova Zahăr” SRL și ÎCS „Laguardia” SRL.

ÎCS „Moldova Zahăr” SRL a invocat că contractele nu au fost semnate de ambii administratori, fapt care în opinia lor alterează valabilitatea lor. La acest capitol urma a fi verificate dacă aceste nereguli sînt opozabile ÎCS „Laguardia” SRL și în ce mod pot influența obligațiile față de ÎCS „Laguardia” SRL.

Pornind de la conținutul art. 373 CPC instanța de apel este împuternicită cu competența în vederea soluționării acestor chestiuni. Instanța trebuie să dea apreciere tuturor probelor din dosar și argumentelor invocate de părțile aflate în litigiu, iar adoptarea unui act în strictă conformitate cu prevederile legii impune necesitatea de a examina momentele primordiale ale cauzei.

În cursul examinării litigiului urmează a se da apreciere și altor circumstanțe ale pricinii în partea ce ține de fondul cauzei, în măsura în care ele sînt confirmate prin probe justificate și relevante pentru soluționarea corectă a litigiului, obiectul căruia este reglementat prin dispozițiile normelor de drept material conținute în cartea IV capitolul XI titlu III Cod Civil.

În acest context, Colegiul conchide că urmează a se ține cont de prevederile art. 118 alin. (1) CPC, potrivit căruia fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale. Instanța va ține cont de faptul că este responsabilă de determinarea definitivă a circumstanțelor, care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei și că în acest sens poate fi propus părților, să-și concretizeze pretențiile, să prezinte probe suplimentare și să dovedească faptele ce constituie obiectul probațiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor.

La rejudecarea pricinii, instanță urmează să țină cont de cele menționate mai sus, să creeze condiții obiective și egale părților pentru realizarea și exercitarea drepturilor sale procedurale și în dependență de probele pertinente administrate, rejudecînd pricina, să emită o hotărîre întemeiată și legală.

Lacunele indicate mai sus nu pot fi corectate la judecarea recursului, fapt pentru care recursurile urmează a fi admise, decizia instanței de apel – casată, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, cu respectarea principiilor ce guvernează litigiul în cauză.

Reieșind din cele expuse, în baza art. 445 alin. (1) lit. c) CPC Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE:

Se admit recursurile declarate de către Întreprinderea cu Capital Străin „Moldova Zahăr” Societate cu Răspundere Limitată și Întreprinderea cu Capital Străin „Laguardia” Societate cu Răspundere Limitată.

Se casează decizia Curții de Apel Bălți din 11 mai 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Întreprinderea cu Capital Străin „Moldova Zahăr” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Laguardia” Societate cu Răspundere Limitată privind încasarea datoriei și acțiunea reconvențională înaintată de către Întreprinderea cu Capital Străin „Laguardia” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Moldova Zahăr” Societate cu Răspundere Limitată privind încasarea prejudiciului și a veniturii ratat.

Se remite cauza la rejudecare la Curtea de Apel Bălți în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței

Svetlana Filincova

judecători

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Maria Ghervas